

NGƯỜI TRONG BAO

(SÊ-KHỐP)

I – BÀI TẬP

1. Đọc đoạn văn giới thiệu và miêu tả nhân vật Bê-li-cốp sau đây. Cho biết hình tượng "người trong bao" có ý nghĩa gì ? Chi tiết cả đồ dùng của nhân vật cũng "ở trong bao" nói lên tư tưởng, tính cách gì của nhân vật ? Bê-li-cốp sợ gì, vì sao hắn lại trốn tránh cuộc sống thực ?

"Hắn ta nổi tiếng về điều là lúc nào cũng vậy, thậm chí cả vào khi rất đẹp trời, hắn đều đi giày cao su, cầm ô và nhất thiết là mặc áo bành tô ám cốt bông. Ô hắn để trong bao, chiếc đồng hồ quả quýt cũng để trong bao bằng da hươu ; và khi rút chiếc dao nhỏ để gọt bút chì thì chiếc dao ấy cũng đặt trong bao ; cả bộ mặt hắn ta nữa dường như cũng ở trong bao vì lúc nào hắn cũng giấu mặt sau chiếc cổ áo bành tô bẻ đứng lên. Hắn đeo kính râm, mặc áo bông chần, lỗ tai nhét bông, và khi ngồi lên xe ngựa thì bao giờ cũng cho kéo mui lên. Nói tóm lại, con người này lúc nào cũng có khát vọng mãnh liệt thu mình vào trong một cái vỏ, tạo ra cho mình một thứ bao có thể ngăn cách, bảo vệ hắn khỏi những ảnh hưởng bên ngoài. Cuộc sống làm cho hắn khó chịu, sợ hãi, buộc hắn phải thường xuyên lo âu và có lẽ như để bào chữa cho thái độ nhút nhát, ghê tởm đối với hiện tại, lúc nào hắn cũng ngợi ca quá khứ, ngợi ca những gì không bao giờ có thật. Mấy thứ ngôn ngữ cổ mà hắn dạy đối với hắn thật ra cũng chỉ là một thứ giày cao su, một thứ ô che mà nhờ đó hắn có thể trốn tránh được cuộc sống thực [...].

Cả ý nghĩ của mình, Bê-li-cốp cũng cố giấu vào bao [...]"

2. Phân tích đoạn văn sau và khái quát thái độ, tư tưởng của tác giả đối với hiện tượng Bê-li-cốp :

"Thú thực, chôn cất những kẻ như Bê-li-cốp quả là một điều thích thú. Từ nghĩa địa quay về, mặt mày chúng tôi ai cũng có vẻ nhũn nhặn rầu rĩ ; không ai

muốn để lộ ra cảm giác khoan khoái giống như cái cảm giác mà chúng ta đều đã trải qua từ rất lâu, rất lâu thời thơ ấu khi người lớn đi vắng và chúng ta tha hồ chạy chơi trong vườn hàng giờ đồng hồ liền, vui đùa tự do, thoải thích. Ô, tự do, tự do ! Chỉ cần nghĩ thoáng đến nó, chỉ cần hi vọng mong manh đến khả năng có thể có của nó là đã đủ làm cho chúng ta như được chấp thêm đôi cánh, có phải thế không ?

Từ nghĩa địa trở về, lòng chúng tôi đều cảm thấy nhẹ nhàng, thoải mái. Nhưng chưa đầy một tuần sau, cuộc sống đã lại diễn ra như cũ, nặng nề, mệt nhọc, vô vị, một cuộc sống chẳng bị chỉ thị nào cấm đoán nhưng cũng chẳng được tự do hoàn toàn, chẳng tốt đẹp gì hơn trước. Trên thực tế, Bê-li-cốp đã chầu âm phủ nhưng hiện còn bao nhiêu là người trong bao, trong tương lai cũng sẽ còn bao nhiêu kẻ như thế nữa !".

3. Chỉ ra tính chất mỉa mai, nhạo báng trong câu nói của Bê-li-cốp sau đây :

"– Chẳng lẽ điều này lại còn cần phải giải thích nữa sao ? Chẳng lẽ đó lại là điều khó hiểu ư ? Nếu thầy giáo đi xe đạp thì học sinh sẽ làm gì ? Lũ trẻ chỉ còn thiếu nước là đi đâu xuống đất thôi. Và lại nếu không có chỉ thị nào cho phép thì ta không được làm. Hôm qua tôi sợ phát kinh lên đấy ! Khi tôi nhìn thấy chị của anh, mắt tôi hoa lên. Đàn bà con gái mà đi xe đạp thì quả là chuyện kinh khủng !".

4. Phân tích tính chất biếm hoạ của hình tượng Bê-li-cốp.

II – GỢI Ý GIẢI BÀI TẬP

1. Chú ý là tác giả muốn xây dựng Bê-li-cốp thành một nhân vật điển hình, một biểu tượng của "người trong bao", cho nên nhấn mạnh tới đặc điểm "tất cả đều trong bao", từ con người đến đồ dùng, từ khi sống cho đến khi chết. Khái niệm "người trong bao" có một ý nghĩa khái quát sâu sắc, nó cho thấy loại người này vừa là nạn nhân vừa là đồng loã của chế độ chuyên chế. Phân tích chi tiết để làm sáng tỏ thêm các gợi ý trên.

2. Có hai điểm chú ý : niềm sung sướng được chôn Bê-li-cốp và nỗi thất vọng khi thấy "người trong bao" còn có ở khắp nơi. Phân tích ý nghĩa của hai tình cảm đó.

3. Một điều phi lí, vô nghĩa lí mà được nói ra như là một đạo lí quan trọng, nghiêm túc. Bê-li-cốp vẫn thường làm những việc vô nghĩa lí một cách nghiêm túc, đúng đắn. Chỉ ra các chi tiết vô lí mà Bê-li-cốp làm ra vẻ quan trọng.

4. Tính chất trào phúng, biếm hoạ của hình tượng nhân vật Bê-li-cốp thể hiện ở các mặt sau :

– Sự giới thiệu, miêu tả có tính mỉa mai, do tính "đồng phục trong bao" của toàn bộ con người Bê-li-cốp.

– Các hành động vô nghĩa lí và phản động của Bê-li-cốp được thực hiện một cách nghiêm túc, trang trọng.

– Các hành vi chế nhạo Bê-li-cốp của đồng nghiệp, cái chết của Bê-li-cốp, cả cách mà đồng nghiệp làm ra vẻ trang nghiêm khi đưa ma Bê-li-cốp.

Phân tích những chi tiết thể hiện các nội dung trên.